

הגור הקדש שלי
יושב
פלו אצלי בכף-היד.

קצת רועד
לבו הולם בקול
אחד אחד אחד.

אני יושב שקט-שקט
לא זז
שלא יפחד.

וכמו לבי
הולם בי לי
בכף-היד.

אחד אחד.

את לולו הפלבה מצאנו בחרף,
ברחוב, גורה עלובה הייתה,
והיא כבר ממש לא האמינה
שמישוהו פעם יאהב אותה.

חפפנו אותה בסבון ובמים,
הגשנו לה לאכל ולשתות,
קראנו לה לולו. אחרי חדשים
לולו יפתה והשמנה מאד.

לקחנו אותה להפיר את חיים,
(הבולדוג של השכנים הקרובים),
וחיים תכף עשה לה שנים,
נבח לה שיר-אהבה של כלבים.

כל אורח שבא לבית שלנו,
מלטף את לולו עד לזנבה,
ואומר לה (וקצת גם לנו):
"לולו – פלבה טובה!"

חמש שנים כבר לולו אתנו,
"היא אחת משלנו", אנהנו אומרים.
אבל לפעמים, כשהיא מסתפלת בנו,
בעקר בחרף, בלילות הקרים –

אנהנו רואים לה בתוך העין
מין עצב כזה, ומבט מפתע,
כאלו היא לא מאמינה עדין
שמישוהו ממש אוהב אותה.

ואז היא נובחת אל הירח,
והירח אינו עונה,
כי הירח לא משוחח,
אבל ללולו זה לא משנה.

לשכנים בבית שבפנת הרחוב
יש פלב גדול וחום ומפחיד.
יש לו ראש ענקי ושנים חדות
נדמה לי שקוראים לו דוד.

אני תמיד עובר שם בשקט,
מציץ בזהירות בעד השיחים,
הוא מתקרב מהצד של הבפנים
ואני מתרחק כמה צעדים.

דוד מביט עלי בסקרנות
נושף קצת וגם מרחרח.
נדמה לי שהוא אפלו מחיך
אבל ליתר בטחון אני בורח.

מתוך הדרקון הלא נכון

כתב: יהונתן גפן

איורים: הנה אדלן

דביר 1986

מתוך ביצה של תנין

כתבה: איילת שדה

ציורים: שירז פומן

עם עובד 2015

מתוך הפתעה

כתבה: נורית זרחי

ציורים: מיכל זיו

עם עובד 1981

המשאלה "הלוואי שיכולתי לגדל כלב..." מוכרת לילדים רבים, אך התגשמותה תלויה ברצונם הטוב של המבוגרים; סירוב יגרור מפח נפש, קנאה ותחושת החמצה, והסכמה תביא אתה אושר אין קץ. שלושת השירים כאן מייצגים שלושה היבטים של קשר בין ילדים לכלב ונוגעים בהזדהות, במסירות ובאהבה, ובפחד.

הדובר בשירה של נורית זרחי (1941) מחזיק בידו את "הגור הַתְּדֵשׁ שְׁלִי". היצור שנח בכף ידו זעיר ועדין כל כך, שהילד חש בהלמות לבו הפועם בחרדה מפני הבלתי מוכר. מספר ההברות בכל שורה שונה: "הגור הַתְּדֵשׁ שְׁלִי (7) / יוֹשֵׁב (2) / פְּלוֹ אֶצְלִי בְּכַף-הַיָּד. (8) // קֶצֶת רוֹעֵד (3) / לְבוֹ הוֹלֵם בְּקוֹל (6) / אֶחָד אֶחָד אֶחָד. (6) // אֲנִי יוֹשֵׁב שְׁקֵט-שְׁקֵט (8) / לֹא זָז (2) / שְׁלֹא יִפְחָד. (4) // וְכִמּוֹ לְבִי (4) / הוֹלֵם בִּי לִי (4) / בְּכַף הַיָּד (4) // אֶחָד אֶחָד" (4). מספרי המילים וההברות המשתנים משורה לשורה משחזרים את חוסר הסדירות בקצב פעימות לבו של הגור. החזרות לאורך השיר – "אחד אחד אחד"; "שקט-שקט"; "לבי / --- בי לי" מהדהדות ריתמוס כמו-מכני המזכיר פעימות לב. רק בבית הרביעי מתייצב מספר ההברות על 4 בכל שורה, וכך גם בבית האחרון שבו שורה אחת. השינוי לטובת איזון מספר ההברות משקף את הירגעותו של הגור. הסמנטיקה בבית הרביעי מבטאת גם היא את הרגיעה. שני הלבבות – של הילד ושל הגור – פועמים זה כנגד זה במקצב אחד; "וְכִמּוֹ לְבִי / הוֹלֵם בִּי לִי". שְׁפוֹל הַהֲבֵרוֹת שֶׁל "לְבִי" – "בִּי, לִי" יוצר שתי מילים אישיות, המבטאות את הזדהותו של הילד עם כלבו.

יהונתן גפן (1947) כתב שיר סיפורי על הכלבה לולו – איך נמצאה, איך התאוששה במשפחה המאמצת ונעשתה חיית מחמד אהובה ומוגנת. לאורך השיר חוזרים מבעים המאנישים את לולו: "וְהִיא פְּכָר מְמֹשׁ לֹא הָאָמִינָה שִׁי...", "לולו יִפְתָּה וְהִשְׁמִינָה מְאֹד", "לְקַחְנָנוּ אוֹתָהּ לְהַפִּיר אֶת חַיִּים", "הִיא אֲחַת מְשֻׁלָּנוּ, אֲנִינָנוּ אוֹמְרִים". התיאור המתמיא של לולו לאורך השיר מסתיים בבית האחרון, המחזיר את לולו בקריצה למקומה ה"כלבי", החף מידע ומהבנה: "וְאִזּוֹ הִיא נוֹבְחַת אֶל הַיָּרֵחַ, / וְהַיָּרֵחַ אֵינּוּ עוֹנֶה, / כִּי הַיָּרֵחַ לֹא מְשׁוֹחַח, / אֲבָל לְלוֹלוֹ זֶה לֹא מְשָׁנָה."

איילת שדה (1967) מציגה בהומור מצב הפוך וגיבור המעדיף להימנע ממגע עם כלבים. מנקודת מבטו הלא אובייקטיבית, מדובר ב"..." פְּלָב גְּדוֹל וְחוֹם וּמְפָחִיד. / יֵשׁ לוֹ רֹאשׁ עֲנָקִי וְשָׁנִים חֲדוֹת". הכלב דָּוִד והילד נעים במסלולים מקבילים משני צדיה של גדר; כשדָּוִד מתקרב לגדר הילד מתרחק ממנה. בניגוד משעשע לפחד שמעורר מראה הכלב, הוא נושא שם מקראי מקובל ונעים לאוזן. גם אם נדמה לילד שרוחו של דָּוִד טובה עליו, וש"דָּוִד מְבִיט עָלַי בְּסִקְרָנוֹת / [...] / נִדְמָה לִי שֶׁהוּא אֶפְלוֹ מְחִיךְ" – הרי שכמו כל אלה שמקנן בהם פחד קמאי מפני כלבים, הילד מעדיף להציל את נפשו ולברוח.

נירה לוינ